

Klimat- och
näringslivsdepartementet

Remissvar: Snabbare processer enligt miljöbalken för att stärka det militära försvaret

Klimat- och näringslivsdepartementet har gett Umeå kommun möjlighet att lämna synpunkter på promemorian Snabbare processer enligt miljöbalken för att stärka det militära försvaret.

Umeå kommuns synpunkter

Den långtgående traditionen av militär verksamhet i Umeå innebär att Försvarsmakten är en naturlig del av lokalsamhället och näringslivet i kommunen. Umeå kommun värnar Försvarsmaktens verksamhetsutövning och möjligheter till fortsatt utveckling och tillväxt i kommunen. Detta i takt med de pågående omfattande försvarssatsningarna som sker i landet. För närvarande återfinns Umeå garnisons övnings- och skjutfält i anslutning till centralorten och garnisonens närövningsfält med skjutbanor som ligger cirka 1,5 km från Umeå centrum. I övrigt finns den centrumnära flygplatsen Swedavia Umeå Airport och Umeå hamn i Holmsund.

Förslagen i remissen kan komma att påverka Umeå kommun om det på garnisonens övningsområden finns behov av att utöka övningsverksamheterna och förändra skjutfältet eller skjutbanorna. Likaså om det skulle uppkomma liknande behov av intresse för försvaret kopplat till flygplatsen eller hamnen.

Umeå är en kommun med en kraftig tillväxt och har haft denna situation i över 50 år. Med denna situation och ett centrumnära garnisonsområde kring vilket staden växer, har det kontinuerligt funnits behov av nära dialoger med Försvarsmakten genom åren. Utifrån dessa har Umeå kommun bland annat fått insikt om att miljölagstiftningen innebär utmaningar för Försvarsmaktens verksamhetsutövning och särskilt nu när det finns behov av en snabbare tillväxt inom försvaret. Därtill att det finns dåliga erfarenheter kring utdragna tillståndsprocesser och att processerna i sig är för oförutsägbara. Detta innebär att man vill undvika förändringar och omprövningar där risker med långa ledtider blir ett hinder för pågående verksamhetsutövning för Försvarsmakten.

För att möjliggöra en snabbare tillväxt för försvaret och att försvarssatsningarna får avsedd effekt anser Umeå kommun att det är rimligt med vissa lättnader kring miljöprövningar. Förslaget är i grunden positivt om att anmälningsplikt ska gälla för vissa tillståndspliktiga åtgärder och verksamheter under en begränsad period. Att man därmed kan uppnå effekten att ansökningsprocessen förenklas och att handläggningstiden förkortas vilket säkerställer att Försvarsmakten även snabbt kan öka övningsverksamheten i Sverige.

Utifrån ett lokalt perspektiv ser Umeå kommun även betydande fördelar med en utökad flexibilitet i regelverket kring miljöprövningar. Kombinationen med en dynamisk bebyggelseutveckling i en växande stad och försvarsverksamheter i närheten med stads- och centrumnära övningsfält, innebär såväl möjligheter som utmaningar. För att säkerställa en hållbar tillväxt för Umeå och en kvalitativ tillväxt för Försvarsmakten lokalt som sammantaget är långsiktig, behövs utrymme i regelverket som underlättar omprövningar och förändringar eller omlokaliseringar av miljöstörande verksamheter inom eller i anslutning till verksamhetsområdena. Detta samtidigt som Försvarsmaktens verksamhetsutövning kan pågå utan hinder och påförda ledtider framöver. Det är dock oklart huruvida förslagen kring den tillfälliga förordningen är tillräcklig eller rätt väg att gå i sådana längre perspektiv.

Om än att miljöbalkens skydds krav fortfarande ska gälla, finns dock vissa risker att föreslagen påskyndad handläggning av miljöfarliga verksamheter missar betydande miljöaspekter. Det bör konstateras att de verksamheter som berörs av regeländringar är miljöstörande och har över lag en påtaglig omgivningspåverkan. Nuvarande krav på miljökonsekvensbeskrivning innebär i regel en mer grundlig miljöbedömning.

Kommunen har i regel såväl det lokala helhetsperspektivet som detaljkunskaper gällande förutsättningar inom olika sektorsområden. När det kommer till åtgärder eller lokaliseringar av miljöfarlig verksamhet inom kommunen finns därmed en god lokalkännedom kring vilka risker de kan innebära för kommunens invånare och närmiljöer. I syfte att bidra till att Försvarsinspektören för hälsa och miljö uppnår miljöbalkens skydds krav vid beslut om anmälan, bör kommunorganisationen ges erforderlig tid för att hinna lämna avvägda synpunkter kring en anmälan. Umeå kommun anser att yttrandetiden blir något begränsad enligt förslagen och bör därför anpassas.

Föreslagen förordning är tillfällig. Umeå kommun anser utifrån detta att föreslagna undantag kan motiveras när det ställs i relation till aspekter som

rör rikets säkerhet. Med de insikter som Umeå kommun fått gällande Försvarmaktens förhållningssätt kring miljötillståndsprocesser väcks dock en del frågetecken kring de processer som träder i kraft när förordningen upphör att gälla. Detta eftersom förändringar av befintliga anläggningar eller nya anläggningar som tillkommer under den tillfälliga förordningsperioden står inför en ordinarie tillståndsprövning i de flesta angivna fallen. Umeå kommun ställer sig något tveksam till huruvida den tillfälliga förordningen kommer underlätta åtgärder som ur ett verksamhets- och investeringsperspektiv kan antas motiveras vara kvar på längre sikt. Etablering av nya skjutbanor i nya lägen är ett sådant exempel. Förslag om en frist att kunna bedriva den anmälda verksamheten ytterligare två år och att myndigheten i förväg ska förbereda sig för en kommande ordinarie tillståndsansökan underlättar säkerligen. Frågan är dock om det är tillräckligt för att hantera osäkerheterna med tillståndsprocesserna som i dessa fall kommer förr eller senare för Försvarmakten.

Hans Lindberg
Kommunstyrelsens ordförande

Margaretha Alfredsson
Stadsdirektör